

Documentaire schetst liefdevol beeld van het leven in Kloosterburen

■ In de zesdelige documentairereeks *De Ontdekking van Kloosterburen* worden de dagelijkse beslommeringen van de bewoners van dit Noord-Groningse dorp vlakbij de Waddenzee uitgebreid belicht. Ooit was landbouw hier de voornaamste inkomstenbron, inmiddels zijn er nog maar weinig boeren over. Ondanks het veranderde karakter houdt de voornamelijk katholieke bevolking oude gebruiken en gewoonten in ere. Het verenigingsleven tiert welig; er zijn zo'n tachtig verenigingen actief in het kleine dorp.

Door **Monique Brandt**

„Een kroniek van de onthaasting,” zo noemt Ger van Dongen, eindredacteur van NCRV's documentairerubriek *Dokument*, de prestigieuze reeks met zijn gebruikelijk enthousiasme. „Kloosterburen is een dorp op de drempel van de 21ste eeuw, maar toch gelden hier nog 'ouderwetse' normen en waarden. *De ontdekking van Kloosterburen* is niet zomaar een documentaire, het is een vertelling over een echt Hollands plattelandsdorp op weg naar de moderne tijd.”

Het idee voor de serie ontstond volgens Van Dongen zo'n drie jaar geleden tijdens een van zijn periodieke 'bijpraatsessies' met regisseuse Ineke Hilhorst. Uiteindelijk werd besloten tot het maken van een observational documentary, volgens Hilhorst „een programma waarbij je veel tijd neemt om het onderwerp te filmen zoals het is, zonder al te veel commentaar en zonder de beelden al te veel naar je hand te zetten. Ik heb een aantal karakters en verhaallijnen gekozen, die vertelden hun eigen verhaal.”

De makers, een tv-ploeg van Lijten Macrander producties onder leiding van Hilhorst, streken, in wisselende samenstelling, een jaar lang neer in een doorzonwoning in de nieuwbouwwijk van het dorp. „Een verademing,” aldus Hilhorst. „Het leuke van Kloosterburen is dat je, als je gewoon jezelf bent, meteen wordt geaccepteerd. Men houdt hier niet van flauwekul.” De Kloosterburenaren vonden het allemaal wel best met die westerlingen in het dorp, meldt Dolf Durenkamp, die in aflevering 2 in beeld is. „Het ging een beetje van: 'O, is dat zo'. Het filmen zelf is verder in alle rust gegaan. Ik heb me absoluut niet 'bekeken' gevoeld. Er is met respect voor de

bewoners gewerkt, dat vonden we het belangrijkste.”

Hilhorst geeft een warm en liefdevol beeld van de 'kleine' gebeurtenissen in het dorp. Elke aflevering heeft zijn eigen verhaal, per aflevering worden verschillende dorpsbewoners gevolgd. Zo zien we in aflevering 1 hoe het dorp zich opmaakt voor het carnaval. Dat van vorig jaar wel te verstaan, want de opnamen werden immers in 1999 gemaakt. De voorbereidingen voor het feest worden geleid door de door de wol geverfde grootvorst Eddy Wiersum en een duidelijk opgelaten Prins Carnaval Martin Holman, in het dagelijks leven kapper en 'pas' sinds tien jaar

inwoner van Kloosterburen. „Weet je waarom ze hier komen filmen?,” zegt een personage uit het carnavaleske dorpscabaret. „Opdat de mensen in het zuiden en het westen weten dat wij nette mensen zijn en met mes en vork eten.”

Met veel gevoel voor humor en een scherp oog voor mooie momenten weeft Hilhorst de gebeurtenissen tot een afgerond verhaal, gelardeerd met ronduit indrukwekkende beelden: de reusachtige, bonte carnavalskar die door het besneeuwde polderlandschap lijkt te glijden, 'agraris ch medewerker' Dolf, die in een golvend grasveld mijmert over de pracht der natuur, moeder Stalman die haar kersverse Vietnamese

schoondochter de grondbeginselen van de landse properheid uit de doeken doet, de dorpsfanfare die in het lege landschap een bruidstoespeelt. In het dorpscafé Willibrord, van Noord-Hollander De Rijk - ook uitgebreid beeld tijdens een van de afleveringen - de ster zwaait, is de inmiddels onttroonde Martin aanmerkelijk meer op zijn gemak. Hij kocht in 1991 een huis in Kloosterburen, toen nog de voormalige bungalow van grootvader Eddy, wiens kwekerij zojuist failliet was gegaan. Martin is, net als de meeste dorpingen, tevreden met de documentairereeks. „Wat ze gefilmd hebben is heel realistisch. Het is alleen een beetje jammer dat ze vooral oog hebben gehad voor de positieve dingen, de mooie dingen van het platteland, zeg maar. Het is allemaal wat romantiseerd. Het feit dat de voorzieningen minimaal zijn, wordt bijvoorbeeld niet belicht. Zo rijdt de bus naar Groningen niet tijdens schoolvakanties, dan moet je een belbus nemen. Dat is heel lastig.”

De regisseuse heeft echter vooral het ritme van het leven om willen zetten in beelden, zo vertelt ze. „Ik kom uit de Randstad en voel de 'onthaasting' hier als een verademing. Tussen twee dorpen gaan de winkels hier nog dicht, het vuur van de smederij wordt gedooft: men gaat eten en ik kom niet in mijn wereld.” Toch is de serie volgens de maker niet louter een subjectieve waarneming van een westerling. „Het is een eerlijke waarneming, geen rauw verhaal. Ik wilde graag een mooie film maken en daar heb ik er hier en daar wat poëzie aan toegevoegd.”

Volgens Ger van Dongen vervult de serie de behoefte van kijkers om beelden uit het 'gewone leven' te zien, maar dan wel zonder de 'respektloze' aanpak van programma's als *Big Brother* of *De Bus*. „In dat soort programma's worden gewone mensen in ongewone situaties neergeslagen als een circusact op zichzelf. En het lijkt mij niets te gek is. Wij hadden sterk de behoefte om te laten zien dat echt gewoon ook leuk is om te kijken.”

‘De ontdekking van Kloosterburen’ is als speciale videovoorstelling te zien in de Pathé bioscoop in Groningen op ma 18.30 uur, di 15.30 uur. Verder zendt de NCRV de documentairereeks op maandag 13 maart is de eerste aflevering te zien op Ned. 1, 22.30.

aire schetst liefdevol beeld van het leven in Kloosterburen

ereeks *De Ont-*
en de dagelijkse
oners van dit
de Waddenzee
dbouw hier de
middels zijn er
ndanks het ver-
namelijk katho-
en gewoonten in
melig; er zijn zo'n
t kleine dorp.

," zo noemt Ger
n NCRV's docu-
le prestigieuze
enthousiasme.
drempel van de
niet nog 'ouder-
ontdekking van
n documentaire,
at Hollands plat-
terne tijd."

nd volgens Van
tijdens een van
met regisseuse
rd besloten tot
al documentary,
nma waarbij je
erp te filmen zo-
nentaar en zon-
and te zetten. Ik
naallijnen geko-
naal."

ijten Macrander
hilhorst, streken,
n jaar lang neer
nieuwbouwwijk
" aldus Hilhorst.
dat je, als je ge-
lt geaccepteerd.
ekel." De Kloos-
aal wel best met
eldt Dolf Duren-
eld is. „Het ging
et filmen zelf is
eb me absoluut
respect voor de

bewoners gewerkt, dat vonden we het belang-rijkste."

Hilhorst geeft een warm en liefdevol beeld van de 'kleine' gebeurtenissen in het dorp. Elke aflevering heeft zijn eigen verhaal, per aflevering worden verschillende dorpsbewoners gevolgd. Zo zien we in aflevering 1 hoe het dorp zich opmaakt voor het carnaval. Dat van vorig jaar wel te verstaan, want de opnamen werden immers in 1999 gemaakt. De voorbereidingen voor het feest worden geleid door de door de wol ge-veerde grootvorst Eddy Wiersum en een duidelij opgelaten Prins Carnaval Martin Holman, in het dagelijks leven kapper en 'pas' sinds tien jaar

inwoner van Kloosterburen. „Weet je waarom ze hier komen filmen?," zegt een personage uit het carnavaleske dorpscabaret. „Opdat de mensen in het zuiden en het westen weten dat wij nette mensen zijn en met mes en vork eten."

Met veel gevoel voor humor en een scherp oog voor mooie momenten weeft Hilhorst de gebeurtenissen tot een afgerond verhaal, gelardeerd met ronduit indrukwekkende beelden: de reusachtige, bonte carnavalskar die door het besneeuwde polderlandschap lijkt te glijden, 'agraris medewerker' Dolf, die in een golvend grasveld mijmert over de pracht der natuur, moeder Stalman die haar kersverse Vietnamese

schoondochter de grondbeginselen van de Hol-landse properheid uit de doeken doet, de dorps-fanfare die in het lege landschap een bruidspaar toespeelt. In het dorpscafé Willibrord, waar Noord-Hollander De Rijk - ook uitgebreid in beeld tijdens een van de afleveringen - de scep-ter zwaait, is de inmiddels onttroude Prins Martin aanmerkelijk meer op zijn gemak. Hij kocht in 1991 een huis in Kloosterburen, toeval-ig de voormalige bungalow van grootvorst Eddy, wiens kwekerij zojuist failliet was gegaan. Martin is, net als de meeste dorpelings, tevre-den met de documentairereeks. „Wat ze gefilmd hebben is heel realistisch. Het is alleen een beetje jammer dat ze vooral oog hebben gehad voor de positieve dingen, de mooie dingen van het platteland, zeg maar. Het is allemaal wat ge-romantiseerd. Het feit dat de voorzieningen hier minimaal zijn, wordt bijvoorbeeld niet belicht. Zo rijdt de bus naar Groningen niet tijdens de schoolvakanties, dan moet je een belbus laten komen. Dat is heel lastig."

De regisseuse heeft echter vooral het ritme van het leven om willen zetten in beelden, zo vertelt ze. „Ik kom uit de Randstad en voel de 'onthaast-ing' hier als een verademing. Tussen twaalf en een gaan de winkels hier nog dicht, het vuur van de smederij wordt gedoofd; men gaat eten. Dat ken ik niet in mijn wereld." Toch is de serie vol-gens de maakster niet louter een subjectieve waarneming van een westerling. „Het is een fil-mische waarneming, geen rauw verhaal. Ik wilde graag een mooie film maken en daarom heb ik er hier en daar wat poëzie aan toege-voegd."

Volgens Ger van Dongen vervult de serie de be-hoefte van kijkers om beelden uit het 'gewone leven' te zien, maar dan wel zonder de 'respect-loze' aanpak van programma's als *Big Brother of De Bus*. „In dat soort programma's worden ge-wone mensen in ongewone situaties neergezet, als een circusact op zichzelf. En het lijkt alsof niets te gek is. Wij hadden sterk de behoefte om te laten zien dat echt gewoon ook leuk is om naar te kijken."

'De ontdekking van Kloosterburen' is als speciale videovoorstelling te zien in de Pathé bioscoop in Groningen op ma 18.30 uur, di 13 en 15.30 uur. Verder zendt de NCRV de documentairereeks op tv uit, maandag 13 maart is de eerste aflevering te zien op Ned. 1, 22.55 uur.

◀ **Elke aflevering heeft zijn eigen verhaal, zoals de eerste waarin het carnaval centraal staat.**

Foto: Hilbrand Dijkhuizen

982-3-00